

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI V mäng

14. veebruar 2023

1. Kes on pildil? Vihjeks nii palju, et ta on sündinud 21. november 2000 Valkas. Nime eest 2 punkti, kui nime ei tea siis ameti eest 1 punkt.

2. Mis nime on kandnud Pargi tänav Kuressaares, Veski tänav Antslas, Nõlva tänav Järvakandis, Kuninga tänav Pärnus, Lossi tänav Viljandis, Ernst Enno tänav Valgas, Virulombi tänav Otepääl, Mõisa tänav Narvas jne. Lisaks said veel paar linna nõukogude ajal selle nime ja Tallinnas koguni teater.

3. Mis aasta?

- sündisid Anne Frank, Martin Luther King, Eino Baskin, Ervin Abel
- välja anti esimesed Ameerika Filmiakadeemia auhinnad/Oscarid kahe eelmise aasta saavutuste eest
- New Yorgi börsikrahh mis põhjustas ülemaailmse majanduskriisi
- Tõrmas avati Eesti esimene suusahüppemägi

4 Prantslased kasutavad selle kohta nimetust mille-feuille (pr. tuhat lehte). Juba 1651 mainiti seda raamatus „Le Cuisinier françois”. Mis nime all meie seda tunneme? Ei saa mitte lisamata jätta, et see on jube hea asi.

5 Kes on järgneva tsitaadi autor? "Ma ei kavatse kunagi oma tegevuse jaoks luba küsida. Eesti Vabariigi põhiseaduse paragrahv 19 sätestab, et igäühel on õigus vabale eneseteostusele. Linnaruum ei ole vaid eraomandite kogum, vaid avalik ruum, mis tähendab, et see kuulub meile kõigile. Tänavakunstnikud on nagu tõelised timurlased, kes oma uneajast ning enda kulu ja kirjadega proovivad maailma teiste jaoks ilusamaks ning huvitavamaks kohaks teha."

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

14. veebruar 2023

6. Lisaks Arvo Pärtile on maailma tipus veel terve hulk meie muusikategelasi. 2022. aasta hõivatumate meesdirigentide tabelis kolmandal kohal olev eestlane teatas eelmise aasta lõpul, et tema leping Zürichi Tonhalle orkestri peadirigendina jätkub aastani 2029. Naisdirigentide hulgas 11. kohta hoidev eestlanna sai orkestridirigeerimise alase hariduse Berliinis ning oli juba tunnustatud dirigent kui 37-aastasena 2016. esmakordselt Estonia saalis üles astus. Palun nimetage mõlemad.

7. Kes on pildil? Tema aretas 1911. aastal Imperaatorist Kalevipoja. 1933. aastal tulid turule Kalev ja Kungla ning 1939. aastal ka välismaal tähelepanu äratanud Kratt ja Näkk ning hiljem Lembitu ja Tõnn. 1946. aastal sai ta Eesti NSV Teaduste Akadeemia liikmeks ja 1947. aastal sai põllumajandusdoktoriks. Tema nime kandev aedhernes on tuntud paljudele aiandushuvilistele.

8. Kes Eestit esindanud sportlastest on kõige vanemana võitnud olümpiakulla? Võidupäeval oli ta 41 aastat ja 15 päeva vana. See oli tema teine olümpia, esimesel sai ta 4. ja 10. koha. Ilusaid sportlikke tulemusi jätkus temalt ka selleks nädalavahetuseks.

9. Mida põnevat Nikita Hruštšov sellel 1959. aastal tehtud fotol maitseb? Olgu lisatud, et 1980-ndate lõpul maksis Nõukogude Liit õiguse eest seda toota parema maksevahendi puudumisel vanade allveelaevadega.

10. Eelmine kord oli küsimus Taani tuumafüüsikust Niels Bohrist, kes sai surmani Carlsbergist tasuta õlut. Seekord on küsimus Daniel Craigist ja tema privileegist. Nimelt saab näitleja võtta ühe firma tehastest mistahes auto ja sellega sõita kuni elu lõpuni. Millise automargiga ta sõita saab?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

14. veebruar 2023

11. Baltisaksa päritolu ning Saksamaal elanud Karin Peckert-Forsman oli esimene olümpiamängudel Eestit esindanud naine. Ta võistles 07. veebruaril 1936. aastal Garmisch-Partenkirchenis ja saavutas tol päeval 31. koha. Ta edestas iluuisutajat Helene Michelsoni vaid paari päevaga, kes samuti oma esimese olümpiastardi tegi. Meie tahame teada mis spordialal Karin Peckert-Forsman üles astus. Vihjeks veel niipalju, et ta pole sugugi viimane väliseestlane kes Eestit sel alal olümpiamängudel esindanud on.

12. Kes on madrusevormis mees? Foto on 1980-ndatest ning tehtud Kuubal. Hiljem kandis ta kõvasti uhkemaid paguneid - küll teise armee omi - ja praeguseks on ametis poliitikas.

13. Kui NSVL, Suurbritannia ja USA riigipead 1945. aasta veebruaris Jaltasse Euroopa tulevikku otsustama kogunesid siis kostitati külalisi vaatamata rasketele aegadele nii kuninglikult, et see muutus lausa koormavaks. Eriti hämmastas inglasi ja ameeriklasi ühe toiduaine mõõdutundetu kasutamine – seda pakuti kõikides toidukordades vaatamata sellele kas see sinna sobis või mitte. Mida oli NSVL- s 1945. aastal nii palju, et sellega suudeti kallid külalised lausa ära tüüdata?

14. See maal valmis Peeter Mudistil algselt ühe organisatsiooni tellimusel ja kujutas organisatsiooni tolleaegset juhti kuid tellija keeldus maali vastu võtmast. Mudist muutis mehe välimust ning jättis pildi alles. Mis organisatsioon pidas maali sobimatuks oma ruumidesse riputamiseks?

15. Hispaania mandriosa lõunapoolseim provints on Almeria. Seal laiub 280 km² suurusel maa-alal Euroopa ainukene omanäoline maastik – Tabernase ... , mida külastas eelmisel aastal ka meie eurolaulik Stefan. Mis tuleb punktiiridele kirjutada?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

14. veebruar 2023

16. Kuidas nimetatakse Ukrainas räägitavat segakeelt, kus vene keele sõnu kasutatakse koos ukraina grammatika ja ukrainapärase hääldusega. Seda keelt kasutab umbes 11-18% Ukraina elanikest. Ukraina keeles tähendab selle keele nimetus – „eri teraviljadest leivajahu”.

17. XVII ja XVIII sajandil olid prantsuse õukondlastel ühe tarbeesemena kasutusel kuldsed medaljone meenutavad väikese avaga karbikesed, mida kanti kaelas. Pildil olev ese oli Siberis kasutusel, ilmselt pidudel ja külaskäikudel. Milleks neid kasutati?

18. 1888. aastal pakkus uue artiklisarja jaoks ainet otsiv New Yorgi ajakirjanik Nellie Bly välja idee, et ta võiks astuda ühe tollal, ja praegugi, populaarse kirjandustegelase jälgedesse ning üritada päriselus seda mida too tegi raamatus. 14. novembrist 1889. kuni 8. veebruarini 1890. tegeleski ta ainult selle väljakutsega ning täitis selle lõpuks. Millist ilukirjandusest tuntud saavutust ta korrata üritas?

19. Millises tuletornis kasutati esmakordselt maailmas valguse saamiseks maagaasi? Gaasi kasutati aastatel 1906-1912. Siis aga purustasid gaasi pursked vajalikud seadmed ja saarel oli tunda värinaid ja tõukeid ning gaasi eraldumine lõppes. Infoks niipalju, et see on väikesaar, pindalaga 2,88 ha.

20. Millised Euroopa pealinnad asuvad teineteisele kõige lähemal (60 km)? Üks on olnud juba kaua aega pealinn aga teine alates 1. jaanuarist 1993, mõlemad linnad asuvad Doonau ääres.

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

14. veebruar 2023

21. Kes tuntud kirjanikest (1925-1997) on öelnud järgmist: „Maal võivad töötada kõik, aga peremees olla vähesed. Elus on nii: külas võib iga kümnes olla külavanem, vallas iga sajas vallavanem, enda üle oskab valitseda aga iga tuhandes. Tema oskab ka maad valitseda.“ Paljud tema merelaulud on muutunud peaaegu rahvalauludeks.

22. Pildil on juunior ja senior. Mis nimega?

23. Selle praeguse Eestimaa linna esmamainimine pärineb 1502. aastast seoses seal asunud Thor Bruggeni kortsiga. Legendi järgi rajasid mere äärde jõe suudmesse skandinaavia mereröövlid maabumiskoha, millest kujunes korts. Tegelikult ei ole kortsu rajajad ega kortsu asukoht tänaseks päriselt teada. Pärast sõdu oli see linn, ilma liialdusteta, osaline kõige kõrgema taseme poliitikas ning teaduse ja tehnika olulisemates arengutes. Linna tunnuslause on „Värskete meretuulte linn“. Millisest linnast on jutt?

24. Mille poolest on pildil olev söetriikraud eriline?

25. Seda sõda või õigemini sõdade seeriat pidasid Inglismaa trooni eest Lancasteri ja Yorki suguvõsad aastatel 1455-1487. Võitjana väljusid Lancasteri kõrvalharu Tudorite valitsejad. Samanimelist "sõda" pidasid ka noored ühes väga tuntud detektiivromaanis. Millist ühist nime need kaks võitlust kandsid?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI

V mäng

14. veebruar 2023

26. Eestis kasutusel olnuid võib eristada materjali (savi, sarv, portselan, puit, metall), valmistamisviisi (treitud, sepistatud, voolitud), kuju (pika ja lühikese varrega ning sirge või kõvera varrega) ning valmistamise aja ja koha järgi. Nende valmistamiseks kasutati Eestis peamiselt lehtpuud – sarapuud, tamme, jalakat, kaske, kirsipuud. Eriti hinnatud oli maarjakask. Kunstipärasemate puhul kasutati taime-, looma- ja inimnäo motiive. Tänapäeval toodetakse neid tehastes ja tuntumad tootjad on Black Leaf, Grace Glass, Vauen, Falcon, Mastro de Paja, Aldo Morelli, aga ka käsitööna. Millest jutt?

27. Millise taime lehti kasutatakse Indias lehmade toiduks, et hiljem nende uurinist aurutades saada värvainet mida kutsutakse „india kollane”? See igihaljas puu (*Mangifera indica*) kasvab 10-45 meetri kõrguseks ja tema erinevates kollastes toonides viljad on väga maitsvad. Euroopas kasvab see puu ainult Hispaanias Andaluusia piirkonnas ja Kanaari saartel.

28. Kui maailma kõige kristlikum riik on Vatikan, kus kristlasi on 100%, siis milline riik on kõige budistlikum? Budistide hulk ulatub seal 97%. Riiki valitseb kuningas Norodom Sihamoni, kes lõpetas 1975. aastal Praha Muusikaakadeemia klassikalise tantsu ja muusika alal. Ligi 20 aastat elas ta Prantsusmaal ja õpetas seal ka balletti. 2004. aastal valis trooninõukogu ta peale isa ootamatud troonist loobumist kuningaks.

29. Kes on pildil? Siin on ta 14-aastane ja ta on selle pildi kohta öelnud järgmist: „Hoian seda pilti meelega (sotsiaalmeedias) üleval, et ma ei unustaks kunagi seda, missugune ma olen olnud. Ma olin paks siga.”

30. Prantsusmaa president Emmanuel Macron viis 2018. aastal USA riigivisiidil Donald Trumpile kingituseks väikese tamme. Puuke istutati mõlema presidendipaari osalusel Valge Maja aeda kuid eemaldati sealt kohe peale seda plaaniga paari aasta pärast tagasi istutada. Mis oli selle ajutise eemaldamise põhjuseks?

14. VENEVERE MÄLUMÄNGUSARI
V mäng

14. veebruar 2023

VASTUSED

1. Dārta Estere Zunte, Eesti skeletoni sõitja	Kaarel
2. Viktor Kingissepp	Eerik
3. 1929 (+/-2-1 punkt)	Kristel
4. napoleni kook	Kaarel
5. Edward von Lõngus	Kaarel
6. Paavo Järvi ja Kristiina Poska	Kristel
7. Julius Aamisepp	Eerik
8. Irina Embrich, 2021 Tokyo, vehklemise epee naiskonnavõistlus	Eerik
9. Pepsi	Kristel
10. Aston Martin	Eerik
11. Mäesuusatamine	Kristel
12. Riho Terras	Kaarel
13. kaaviar	Kristel
14. Eesti Lions Klubi	Kristel
15. kõrb	Eerik
16. suržik (<i>суржик</i>)	Kaarel
17. Kirpude püüdmiseks	Eerik
18. 80 päevaga ümber maailma reisida	Kristel
19. Keri saarel	Kaarel
20. Viin ja Bratislava	Kaarel
21. Albert Uustulnd	Eerik
22. LeBron Raymone "Bronny" James Jr ja LeBron Raymone James Sr.	Eerik
23. Sillamäe	Eerik
24. sobib kasutamiseks nii vasaku, kui ka paremakäelisele	Kaarel
25. Rooside sõda	Kristel
26. piip	Eerik
27. india mangopuu	Kaarel
28. Kambodža	Eerik
29. Birgitte Susanne Hunt	Kaarel
30. Puu viidi karantiini	Kristel